

Dergi Bilgileri / Journal Info

∞

ISSN: 2149 – 9225

Yıl: 1-Sayı: 2/Year 1-Issue 2
Aralık 2019/December 2019

Makale Bilgileri / Article Info

∞

Makale türü / Article type:

Hakemli / Refereed

Araştırma / Research

Sayfa / Page: 14-29

Geliş Tarihi / Received Date:

26.12.2019

Rapor Tarihleri / Report Dates:

Hakem 1 / Referee 1:

26.12.2019

Hakem 2 / Referee 2:

27.12.2019

Kabul Tarihi / Accepted Date:

29.12.2019

Yazar Bilgileri/Author Info

∞

Necip İhsan ARIKAN

Orcid id: 0000-0003-1389-187X

Doktora öğrencisi, İnönü
Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı,
e-posta:

necipihsan@hotmail.com

Bu makale intihal.net ile
denetlenmiştir.

This article was checked by
intihal.net

İletişim

usbaddergi@gmail.com
https://dergipark.org.tr/usbadd

ULUSLARARASI SOSYAL
BİLİMLER AKADEMİ DERGİSİ
INTERNATIONAL JOURNAL OF
SOCIAL SCIENCES ACADEMY

AKADEMİK BAŞARI İLE SEÇİLMİŞ SOSYOEKONOMİK DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Necip İhsan ARIKAN

Öz: Bu araştırmada akademik başarı ile seçilmiş bazı sosyoekonomik değişkenler arasındaki ilişki durumu incelenmiştir. Araştırma; bağımsız değişkenlerin yükseköğretimde okuyan öğrencilerin başarısında bir etkisinin olup olmadığını ve etki düzeyini belirlemeyi amaçladığından betimsel analitik niteliktedir. Evren, İnönü Üniversitesi'nde öğrenim gören İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi I. öğretim son sınıf öğrencileridir. Veri toplama aracı olarak geliştirilen anketle toplam 251 öğrenciye ulaşılmıştır. Hatalı ve eksik bilgi içeren anketler çıkarıldıktan sonra 227 öğrencinin verileri analiz edilerek yorumlanmıştır. Veriler üzerinde değişkenler arası ilişkiyi belirlemek için korelasyon çözümlenmeleri, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis ve Ki-kare testleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçların anlamlılık durumu $p < .05$ düzeyine göre değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin akademik başarıları ile sosyalleşme düzeyleri ve internet kullanım süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak öğrencilerin cinsiyetleri, kaldıkları yer ve yaşları ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, Sosyalleşme, İnternet kullanımı.

Bu Makaleye Atıf İçin / To Cite This Article

Arıkan, N. İ. (2019). *Akademik başarı ile seçilmiş sosyoekonomik değişkenler arasındaki ilişki üzerine bir araştırma - a study on the relationship between the academic success and selected socioeconomic variables*. USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi - International Journal Of Social Sciences Academy, 1(2), 14-29.

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ACADEMIC SUCCESS AND SELECTED SOCIOECONOMIC VARIABLES

Abstract: In this study the relationships between academic success and selected socioeconomic variables was investigated. The study is descriptive analytic since it is aimed to determine whether the independent variables have an effect on the success of students in higher education and the effect status. The population of the study included the undergraduate senior students being trained in the University of Inonu, Faculty of Economics and Administrative Science. Data collection was used through a survey and a social interaction scale which were applied total 251 participants, participated in the survey developed to gather data. 227 participants' data was analyzed after dropping some of irrelevant and wrong given data. Nonparametric correlation analysis, Kruskal-Wallis, Chi-Square tests, Mann-Whitney U tests and tests analysis in order to identify the relation between study data variables. The significance level of analysis results are assessed according to the $p < .05$ level. According to the results gathered in the survey, it can be claimed that; There is not a relationship between the students' general academic success and their duration of daily use of the internet, level of social interaction. However a significant relationship was found between the gender, places, age of the students and their academic success.

Key words: Student performance, Social interaction, Internet usage.

1.Giriş

Bu araştırmada; öğrencilere ait yaş, cinsiyet, kalınan yer, günlük internete girme süresi, kardeş sayısı, gelir, sosyalleşme düzeyi gibi seçilmiş bazı sosyoekonomik değişkenlerin akademik başarı ile ilişkileri incelenmiştir.

Öğrencilerin akademik başarısını etkileyen etkenlerin neler olduğuna dair yapılan çalışmalar öğretmenlerin, danışmanların, psikologların, araştırmacıların ve okul yöneticilerinin hep ilgisini çekmiştir. Sosyal bilimciler 1960'ların ortasından beri bireyin ailesinin sosyoekonomik durumunun onun akademik başarısında önemli bir etkisinin olduğunu vurgulamışlardır (Caldas ve Bankston, 1997:269). Araştırmalara göre öğrencilerinin akademik başarısını etkileyen farklı nedenler vardır. Bunlar genel olarak öğrencinin içsel durumu (zekâ, sağlık, ilgi düzeyi, endişe) ve çevresel etkenlerle ilgilidir. Düşük akademik başarının kişisel ve kurumsal nedenlerinin olduğu belirtilmektedir. Kişisel nedenler; bireyin zekâsı, bilgisi ve yetenekleri ile ilgili kurumsal nedenler olarak aile ve anne-babanın etkisi, sosyal nedenler, okulla ilgili olan nedenler, öğrenci-öğretim elemanı arasındaki ilişkiler, barınma ve yaşam koşulları olduğu belirtilmektedir (Eweniyi, 2005: 2). Düşük akademik başarının sebepleri araştırıldığında söz konusu durumun zihinsel yetenek ve hedefe odaklanmada eksiklik, zayıf çalışma alışkanlığı, mesleki hedef eksikliği, düşük özgüven, endişe, ailenin sosyoekonomik yapısının düşük olması ve aile yapısının zayıflığı gibi nedenlerden kaynaklandığı belirtilmektedir (Eweniyi, 2005: 3).

Eweniyi (2005: 3–4), öğrencilerin akademik başarısı üzerinde ailenin ve ev ortamının büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Coleman ve arkadaşlarının ABD’de yaptıkları “Eğitimde Fırsat Eşitliği” araştırmasına göre okulun nitel ve nicel özelliklerinin öğrenci başarısı üzerinde kayda değer bir etkisi yoktur. Öğrenci akademik başarısı okul dışındaki ailesel, toplumsal ve çevresel etkenler tarafından belirlenmektedir (Köse, 2007: 50). Yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ailelerde yetişen çocukların üniversiteye gitme olasılıklarının daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Brunello ve Checchi, 2005). Diğer taraftan toplumda üst düzey konumdaki ailelerin daha çok erkek çocuklarına, diğer ailelerin ise daha çok kız çocuklarına yatırım yaptığını gözlenmiştir (Hopcroft, 2005: 1120).

Statü kazanımı teorisine göre modern toplumlarda aileler, doğrudan mesleki dönüşüm yoluyla ya da sermaye aktarımı yoluyla, eğitimin sosyal bir hareketlilik aracı olarak öneminin daha da artması neticesinde çocuklarına toplumda iyi bir yer kazandırma olanağına daha az sahiptir (Smits,2007: 4). Ebeveynlerin saygın mesleklere sahip olması, öğrencilerin mesleki eğilimlerini de tayin eder ve hedefe odaklanmalarını artırır. Ebeveynlerin mesleği, eğitim kazanımı üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. Babanın mesleki başarısı, kız çocuklarından ziyade erkek çocuklarda daha yoğun hissedilir. Ebeveynler çocuklarının mesleki ve eğitsel kazanımları için hayati öneme sahip karakter özelliklerini oluşturmada çok etkilidirler. (Hopcroft, 2005: 1111).

Akademik başarı; sadece eğitim kurumuyla ilgili etkenlere bağlı olmayıp, öğrencilerin içinde yetiştikleri sosyoekonomik ortamdan da etkilenir (Köse, 2007). Aile geçmişi iş ve eğitim hayatında önemli bir role sahip olmakla birlikte (Brunello ve Checchi, 2005), sosyoekonomik düzeyleri farklı olan öğrencilerin, sorun alanları gibi başarı düzeyleri de farklılık göstermektedir. Dolayısıyla öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen sosyoekonomik değişkenlerin belirlenmesi, yükseköğretim ve sonrasında alınacak kararlarda söz konusu değişkenlerin dikkate alınarak stratejilerin geliştirilmesi sürecinde önem arz eden bir konudur.

2.Yöntem

Bu çalışma yükseköğretim gören öğrencilerin tablo 3.2’ de belirtilen sosyoekonomik özellikleri ile akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığını ve olması halinde etki düzeyini inceleyen betimsel analitik nitelikli bir araştırmadır.

Araştırmanın evrenini, İnönü Üniversitesi (İÜ) İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Ekonometri, Uluslararası İlişkiler, İşletme, İktisat, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümlerinde öğrenim görmekte olan I. öğretim son sınıf lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Bu bölümlerde anket uygulaması yapılan öğrencilerin sayıları Tablo 2.1.’de verilmiştir.

Tablo 2.1. İÜ İİBF I. Öğretim Lisans Son Sınıf Öğrenci ve Geçerli Uygulama Sayıları

Bölüm	Kayıtlı Öğrenci Sayısı	Geçerli Uygulama Sayısı
Ekonometri	53	26
Uluslararası İlişkiler	46	24
İşletme	126	61
İktisat	94	57
Siyaset Bil. ve Kamu Yön.	98	59
Toplam	417	227

Tablo 2.1.'e göre İnönü Üniversitesi İİBF'nin söz konusu bölümlerinde I. öğretim lisans son sınıfta toplam 417 devamlı öğrenci öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 53'ü Ekonometri, 46'sı Uluslararası İlişkiler, 126'sı İşletme, 94'ü İktisat, 98'i ise Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde öğrenim görmektedir.

Örneklem seçimi derse devam eden öğrenciler arasından rastgele yapılmıştır. Anketler bir ders saatinde sınıfta bulunan ve anketi doldurmak isteyen tüm öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından oluşturulan anket İÜ İİBF öğrencilerine bölüm bazında ve ayrı ayrı uygulanmıştır. 26'sı Ekonometri, 24'ü Uluslararası İlişkiler, 61'i İşletme, 57'si İktisat, 59'u ise Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi alanında olmak üzere toplam 227 öğrenciden elde edilen geçerli veriler üzerinde analizler gerçekleştirilmiştir. Eksik veya hatalı doldurulan 34 adet anket değerlendirmeye alınmamıştır. Henüz kurulduğu için son sınıf öğrencisi bulunmayan bazı İİBF bölümleri araştırma dışında tutulmuştur. Araştırma sadece Eşit Ağırlık (EA) puan türü ile öğrenci alan bölüm ve anabilim dallarını kapsamaktadır.

Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan anket ile elde edilmiştir. Anket literatür taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilmiştir. Son sınıf öğrencilerinin akademik öğretim yılı sonunda elde ettikleri genel akademik not ortalamaları dördlük sisteme göre yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin alana giriş puanları ÖSYM tarafından bu bölüme girmek için en küçük ve en büyük değerlere göre kontrol edilmiştir. Bölüme giriş puanı ÖSYM değer aralıkları dışında olan öğrenciler değerlendirmeye alınmamıştır.

Üniversiteye giriş sınavında alınan ham puanları, ek puanları ve GANO'ların ayrı ayrı yazılması istenmiştir. Tablo 3.2. de belirtilmiş olan sosyoekonomik değişkenlerle beraber günde internete ortalama kaç saat/dk. girdiği sorulmuş, veriler nicel olarak istenmiştir. Ayrıca sosyal paylaşım sitelerine girme süreleri ve interneti kullanım amaçları da sorgulanmıştır. Öğrencilerin sosyal düzeylerinin belirlenmesinde Şahan (2007) tarafından geliştirilen sosyalleşme ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan hipotezlere ilişkin kullanılacak olan istatistiksel yöntemlerin temel varsayımı olan normallik sınavı yapılmıştır. Örneklem sayısının 29'dan küçük olduğu durumlarda verilerin normal dağılımda olup olmadığını belirlemek için Shapiro-Wilkis testi kullanılırken (Yazıcıoğlu, 2004), gözlem sayısı 29 ve daha büyük olduğu durumlarda Kolmogorov-Simirnov testi tercih edilebilir (Köklü vd., 2006). Araştırmada kullanılan ve hipotezlerimize konu olan ölçeklere ilişkin normallik sınavı için hipotezler aşağıdaki gibidir;

H_0 : Verilerin dağılımı normal dağılıma uyar.

H_1 : Verilerin dağılımı normal dağılıma uymaz.

%5 anlamlılık düzeyine göre sig. değerleri %5'ten küçük olduğu görülmüş ve H_0 hipotezi reddedilmiştir. Buna göre veriler normal dağılıma uymaz. Verilere ilişkin hipotez testlerinde parametrik olmayan yöntemler kullanılacaktır.

Geçerli sayılan 227 adet anketin istatistiksel hesaplamaları SPSS (Statistical Package For The Social Science For Windows) paket programı ile yapılmıştır. Araştırmamızın anket veri analizi kısmında frekans tabloları, Spearman korelasyon analizi, Ki-kare testleri, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilks normallik testleri, Kruskal Wallis testleri ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır.

Kruskal-Wallis H testi olarak da bilinen Kruskal Wallis testi; gruplar arası tek yönlü varyans analizine alternatif bir metottur. Bu analiz sürekli değişkenlere sahip 3 ve üzeri grup sayısında kullanılır. Mann-Whitney U testi ise aralıksız ölçülen iki bağımsız grup arasındaki farklılıkların testi için kullanılmıştır. Bu test bağımsız örnekler için uygulanan t-testinin parametrik olmayan bir alternatifidir. Mann-Whitney U testi; t-testinde olduğu gibi iki grubun ortalamalarının karşılaştırılması yerine, grupların medyanlarını kıyaslar. Sürekli değişkenlerin iki grup içerisindeki değerlerini sıralı hale dönüştürür. Böylece iki grup arasındaki sıralamanın farklı olup olmadığını değerlendirir. Verilerin analizleri için ikili karşılaştırmalarda Mann-Whitney U Testi, çoklu karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis Testi ve normal dağılım göstermeyen verilerde kullanılan Spearman korelasyon test analizleri kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırmalarda kullanılan Kruskal-Wallis testi analizinde sonuçlarda anlamlı fark çıktığı durumlarda ortalama sırası (RANK) dikkate alınarak farklılık incelenmiştir. Nicel ve normal dağılıma sahip olmayan verilerin analizinde ise Ki-Kare testi kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan sosyalleşme ölçüm aracı; Şahan (2007) tarafından hazırlanmış olup 34 sorudan oluşmuştur. Soruların hazırlanmasında 5'li likert tipi soru ölçeği kullanılmıştır. Likert tipi ölçekleme, ölçekleme yöntemleri arasında en çok kullanılan ve kuruluş ve güvenilirliği açısından en kolay olanıdır. Araştırmada kullanmış olduğumuz likert ölçeği puanlaması için "1: Kesinlikle Katılmıyorum", "2: Katılmıyorum", "3: Kararsızım", "4: Katılıyorum", "5: Kesinlikle Katılıyorum" şeklindedir. Hacettepe kişilik envanteri, sosyotropi-otonomi ölçeği, sosyal karşılaştırma ölçeği, sosyal tanıma anketi, kendini tanımlama envanteri, kişisel bilgi formu gibi daha önce birçok kereler kullanılmış ölçeklerden yararlanılarak sosyalleşme ölçeği oluşturulmuştur (Şahan, 2007, s.93). Şahan tarafından uygulandığı için geçerlilik ve faktör analizinin tekrar yapılmasına gerek görülmemiştir.

Araştırmanın bağımlı değişkenleri; öğrencilerin üniversite giriş sınavı sonuçlarına göre bölüme giriş puanları ve mevcut genel akademik not ortalamalarıdır. Bağımsız değişkenler ise kardeş sayısı, yaş, ailenin kaçınıcı çocuğu olduğu, gelir, sosyalleşme düzeyi, günlük internet kullanım süresi, günlük sosyal paylaşım siteleri kullanım süresidir. Sırasıyla betimleyici istatistikler, ilişki istatistikleri ve analitik istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Betimleyici istatistik olarak yüzdelik oranlar kullanılmıştır. Öğrencilerin bölüme giriş puanları ve genel

akademik not ortalamaları ile bağımsız değişkenler arasındaki çoklu ilişki durumunu belirlemek için Spearman korelasyon tekniği, nitel ve nicel değişkenlerin analizinde ise Ki-Kare testi, Mann-Whitney U Testi ve Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Değişkenler arası ilişkinin anlamlılık durumu (α) 0.05 anlamlılık düzeyine göre değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. İstatistiksel olarak anlam taşıyan ilişkiler 3. Bölümde ifade edilmiştir.

3. Bulgular ve Değerlendirme

3.1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

Uygulamaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.1. Cinsiyet Dağılımları

		Erkek	Kız
Geçerli Uygulama Sayısı	N	98	129
	%	43.17	56.83
Toplam Öğrenci Sayısı	N	192	225
	%	46.05	53.95

Tablo 3.1.'e göre İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin Ekonometri, İktisat, İşletme, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler bölümlerinde öğrenim gören I. öğretim son sınıf lisans öğrencileri 192'si erkek 225'i kız olmak üzere toplam 417 kişidir. Kayıtlı ve devamlı 417 öğrenciden, 98'i erkek ve 129'u kız olmak üzere toplam 227 adet geçerli anket uygulaması yapılmıştır.

3.2. Öğrencilerin Sosyoekonomik Özellikleri ve Genel Akademik Başarı Durumları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Değişkenlerden en az birinin normal dağılım göstermediği durumlarda ilişki durumunu belirlemek için Spearman korelasyon katsayısı daha ideal bir yoldur. Bu nedenle ilişkiler Spearman korelasyon katsayıları hesaplanarak belirtilmiştir. Öğrencilerin sosyalleşme düzeyleri ve internet kullanımları ile akademik başarıları arasındaki korelasyon ilişkilerine ait bulgular tablo 3.2.'de verilmektedir.

Tablo 3.2. Öğrencilerin Sosyoekonomik Özellikleri, Sosyalleşme Düzeyleri ve İnternet Kullanımları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki (Spearman Korelasyon Katsayıları)

	GANO	GP	M1	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12	M13
GANO	1,000	,143	,069	,149	-,076	-,037	,034	,048	-,074	-,184*	-,053	-,182*	-,191*	-,144
GP	,076	1,000	,609**	,167*	,038	,059	-,069	,062	,051	,006	,055	,139	,033	-,068
M1	,017	,609**	1,000	-,357**	-,048	,056	-,124	,135	,090	,121	-,042	,162*	,106	,015
M3	,143	,167*	-,357**	1,000	-,005	-,164	-,018	,040	-,054	-,210**	,086	-,110	-,128	-,162*
M4	-,076	,135	,018	,028	1,000	,665**	,136	-,119	-,123	,086	,143	,156*	-,011	,092
M5	-,037	,147	,204	-,197	,665**	1,000	,175	-,102	,009	,129	,044	,128	-,006	,092
M6	,034	-,112	-,105	,003	,136	,175	1,000	-,157*	-,160*	-,048	,066	,036	-,149	-,120
M7	,048	,018	,094	,056	-,119	-,102	-,157*	1,000	,621**	,068	-,111	,147*	-,177*	-,228**
M8	-,074	,005	,005	-,049	-,123	,009	-,160*	,621**	1,000	,138*	-,215**	,086	-,063	-,160*
M9	-,184*	,054	,126	-,208*	,086	,129	-,048	,068	,138*	1,000	-,134	,084	,402**	,298**
M10	-,053	,040	-,023	,080	,143	,044	,066	-,111	-,215**	-,134	1,000	,283**	-,047	,112
M11	-,182*	,095	,130	-,139	,156*	,128	,036	,147*	,086	,084	,283**	1,000	-,121	-,027
M12	-,191*	,050	,096	-,119	-,011	-,006	-,149	-,177*	-,063	,402**	-,047	-,121	1,000	,687**
M13	-,144	-,106	,016	-,197*	,092	,092	-,120	-,228**	-,160*	,298**	,112	-,027	,687**	1,000

* İlişki 0,05 düzeyinde ilişkilidir (tek yönlü)

** İlişki 0,01 düzeyinde ilişkilidir (tek yönlü)

GANO Genel Akademik Not Ortalaması

GP Öğrenci olduğu bölüm veya anabilim dalına giriş puanı

M1 Üniversiteye giriş sınavın ham puanı

M3 Üniversiteye giriş sınavı ek puanı

M4 Günlük ortalama internete girme süresi (saat)

M5 Günlük ortalama sosyal paylaşım sitelerini kullanma süresi (saat)

M6 Sosyalleşme düzeyi

M7 Ailenin kaçınıcı çocuğu

M8 Kardeş sayısı

M9 Yaş

M10 Ailenin aylık ortalama geliri (TL)

M11 Öğrencinin aylık ortalama geliri (TL)

M12 Üniversiteye girmek için alınan eğitim desteğinin maliyeti (TL)

M13 Üniversiteye girmek için alınan eğitim desteğinin süresi (yıl)

3.3.Öğrencilerin genel akademik not ortalamalarına ait bulgular

Tablo 3.3. GANO ile cinsiyet arasındaki ilişki

3.3.1 Normallik testi sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	df	Sig.	İstatistik	Df	Sig.
GANO	,067	193	,035	,966	193	,000

3.3.2. Test istatistikleri^a

	GANO
Mann-Whitney U	4798,500
Wilcoxon W	9649,500
Z	-3,113
Asymp. Sig. (2-tailed)	,002

a. Gruplu değişken: Cinsiyet Mann-Whitney U testi

3.3.3. Rank değerleri

	Cinsiyet	N	GANO	
			Ortalama Rank	Toplam Rank
GANO	Erkek	98	98,46	9649,50
	Kız	129	125,80	16228,50
	Toplam	227		

Tablo 3.3.'de araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre genel akademik not ortalamaları arasındaki farklılık incelenmiştir. Tablo 3.3.1.normallik testine göre sig. değerinin .05 ten küçük çıkması (.000) nedeniyle verilerimizin normal dağılım göstermediği anlaşılmaktadır. Buna göre parametrik olmayan testler kullanılacaktır. Farklılığı incelemek için Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Mann Whitney U testi bağımsız örnekler için uygulanan t testlerinin parametrik olmayan alternatifidir. Mann Whitney U testi grupların medyanlarını karşılaştırır. Böylece, iki grup arasındaki sıralamanın anlamlı düzeyde farklı olup olmadığını değerlendirir (Efitli vd., 2015).

Hipotezimiz;

H_0 : Erkek ve kız öğrencilerin genel akademik not ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark yoktur.

H_1 : Erkek ve kız öğrencilerin genel akademik not ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark vardır.

Tablo 3.3.2.'ye göre z değeri -3,113 ve anlamlılık düzeyi (Asymp. Sig.) 0,002 çıkmıştır. Dolayısı ile anlamlılık 0,05'ten küçüktür. Bu nedenle sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır ve iki grup arasında genel akademik not ortalaması bakımından farklılık bulunmaktadır (H_1 kabul).

Tablo3.3.3.'e göre; genel akademik not ortalamaları bakımından ortalama sırası değerleri (Mean Rank) incelendiğinde kız öğrencilerin (125,80), erkek öğrencilere (98,46) göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 3.4. GANO ile öğrencinin kaldığı yer arasındaki ilişki
3.4.1. Test istatistikleri a^b

	GANO
Chi-Square	6,601
df	2
Asymp. Sig.	,037

a. Kruskal Wallis Testi b. Gruplu değişken: Öğrencinin kaldığı yer

3.4.2. Rank değerleri

	Kaldığı yer	N	Ortalama Rank
GANO	Ailesinin yanı	64	95,63
	Öğrenci yurdu	50	98,47
	Öğrenci evi	64	76,37
	Total	178	

Tablo 3.4.'te araştırmamıza katılan öğrencilerin kaldığı yere (ailesinin yanı/öğrenci yurdu/öğrenci evi) göre genel akademik not ortalamaları arasındaki farklılık incelenmiştir. Farklılığı incelemek için Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır.

Hipotezimiz;

H_0 : Öğrencilerin kaldığı yer ile genel akademik not ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark yoktur.

H_1 : Öğrencilerin kaldığı yer ile genel akademik not ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark vardır.

Tablo 3.4.1.'e göre anlamlılık düzeyi (Asymp. Sig.) 0,037'dir ve 0.05 alfa değerinden küçüktür. Dolayısıyla öğrencilerin kaldığı yere göre genel akademik not ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu söyleyebiliriz (H_1 kabul).

Tablo 3.4.2.'de genel akademik not ortalaması bakımından grupların ortalama sırası değerleri (Mean Rank) incelendiğinde, öğrenci yurdunda kalanların en yüksek değere (98,47) sahip olduğu gözükmemektedir. Takiben ailesinin yanında kalanlar (95,63) ve öğrenci evinde kalanlar (76,37) gelmektedir.

3.4. Öğrencilerin Akademik Başarıları ile İnternet Kullanım Süreleri Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Aşağıda öğrencilerin genel akademik başarıları ile İnternet kullanımları arasındaki ilişki durumunu belirlemek amacıyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Tablo 3.2.'de verilen korelasyon analizine göre öğrencilerin günlük ortalama İnternet kullanım süreleri ile genel akademik not ortalamaları, üniversiteye giriş sınavından aldıkları puan arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Öğrencilerin günlük ortalama İnternet kullanım süreleri ile günlük ortalama sosyal paylaşım sitelerini kullanma süresi arasında güçlü bir ilişki ($,665^{**}$) görülmektedir. Bu güçlü ilişki test bulgularını doğrular niteliktedir. Ayrıca öğrencinin İnternet kullanım süresi ile aylık ortalama geliri arasında pozitif ilişki ($,156^*$) olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin ortalama İnternet kullanım süreleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki tablo 3.5.'te verilmektedir.

Tablo 3.5. Günlük ortalama internet kullanım süresi ile cinsiyet arasındaki ilişki**3.5.1. Günlük ortalama internet kullanım süresi normallik testi sonuçları**

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
İnternet süresi	,296	178	,000	,430	178	,000

3.5.2. Test İstatistikleri^a

	Günlük ort. internet kullanım süresi
Mann-Whitney U	3227,000
Wilcoxon W	8480,000
Z	-1,937
Asymp. Sig. (2-tailed)	,048

a. Gruplu değişken: Cinsiyet

3.5.3 Rank Değerleri

	Cinsiyet	N	Ortalama Rank	Toplam Rank
Günlük ortalama internet kullanım süresi	Erkek	76	98,04	7451,00
	Kız	102	83,14	8480,00
	Toplam	178		

Mann-Whitney U testi

Tablo 3.5.'te araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre günlük ortalama internet kullanım süreleri arasındaki farklılık incelenmiştir. Tablo 3.5.1. normallik testine göre sig. değerinin .05 ten küçük çıkması (.000) nedeniyle verilerimizin normal dağılım göstermediği anlaşılmaktadır. Buna göre parametrik olmayan testler kullanılacaktır. Farklılığı incelemek için Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Mann Whitney U testi bağımsız örnekler için uygulanan t testlerinin parametrik olmayan alternatifidir. Mann Whitney U testi grupların medyanlarını karşılaştırır. Böylece, iki grup arasındaki sıralamanın farklı olup olmadığını değerlendirir.

Buna göre hipotezimiz;

H_0 : Erkek ve kız öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım süreleri arasında anlamlı düzeyde fark yoktur.

H_1 : Erkek ve kız öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım süreleri arasında anlamlı düzeyde fark vardır.

Tablo 3.5.2.'ye göre z değeri -1,937 ve anlamlılık düzeyi (Asymp. Sig.) 0,48 çıkmıştır ve anlamlılık 0,05'ten küçüktür. Bu nedenle sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır ve iki grup arasında istatistiksel olarak cinsiyet bakımından farklılık bulunmaktadır (H_1 kabul). Tablo 3.5.3.'e göre ortalama sırası değerleri (Mean Rank) incelendiğinde erkek öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine değeri (98,04) kız öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım sürelerine ait değerden (83,14) fazla olduğu gözükmemektedir.

3.5. Öğrencilerin Akademik Başarıları ile Sosyalleşme Düzeyleri Arasındaki İlişki

Aşağıda öğrencilerin genel akademik başarıları ile sosyalleşme arasındaki ilişki durumunu belirlemek amacıyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Tablo 3.2.'de verilen korelasyon analizinde öğrencilerin sosyalleşme düzeyleri ile genel akademik not ortalamaları, giriş puanları, üniversiteye giriş sınavında aldıkları ham puan ve ek puan arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrencilerin sosyalleşme düzeyleri ile ailenin kaçınıcı çocuğu oldukları (-,157*), kardeş sayıları (,160*) arasında tersine ilişki olduğu görülmüştür.

3.6. Öğrencilerin Akademik Başarıları ile Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanım Süreleri Arasındaki İlişki

Aşağıda öğrencilerin sosyoekonomik özellikleri ve genel akademik başarıları ile sosyal paylaşım sitelerini günlük ortalama kullanım süreleri arasındaki ilişki durumunu belirlemek amacıyla elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Tablo 4.2.'de verilen korelasyon analizine göre öğrencilerin sosyal paylaşım sitelerini günlük ortalama kullanım süreleri ile günlük ortalama internet kullanım süreleri (,665**) arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Bunun dışında diğer değişkenlerle arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir.

4.Sonuç

İncelenen evrende akademik başarı ile seçilmiş sosyoekonomik değişkenler arasındaki ilişki sorgulanmıştır. Bulgular şu şekilde özetlenebilir;

- Kız öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.
- Öğrencilerin genel akademik not ortalamaları ile yaşları ve şahsi gelirleri arasında tersine bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
- Üniversite hayatı boyunca en çok kalınan yer (öğrenci evi / ailenin yanı / yurt) sorusuna verilen cevap doğrultusunda, ailesinin yanında kalan öğrencilerin genel akademik not ortalamalarının, öğrenci yurdunda kalanların ortalamalarına çok yakın olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.
- Öğrenci evinde kalan öğrencilerin medyan olarak ailesinin yanında ve yurttan kalan öğrencilere göre daha düşük bir genel akademik not ortalamasına sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak öğrenci evinde kalan öğrencilerin akademik başarı ortalamalarının diğerlerine göre daha düşük olduğu görülmektedir.
- Öğrencilerin kaçınıcı çocuk oldukları sorusuna verdikleri cevap ile sosyalleşme düzeyi arasında tersine bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
- Öğrencilerin kardeş sayıları ile sosyalleşme düzeyi arasında tersine bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.
- Erkek öğrencilerin, günlük olarak interneti kız öğrencilere göre daha uzun süre kullandıkları görülmüştür.

Öğrencilerin sosyalleşme düzeyleri ile kardeş sayıları ve ailenin kaçınıcı çocuğı oldukları arasında tersine bir ilişki olduğı sonucuna varılmıştır.

• Öğrencilerin akademik başarıları ile günlük ortalama internete girme süresi arasında anlamlı bir istatistiksel ilişki bulunamamıştır.

• Öğrencilerin akademik başarıları ile sosyalleşme düzeyleri arasında anlamlı bir istatistiksel ilişki bulunamamıştır.

Kaynaklar

Brunello G., D. Checci, (2007) School Quality and Family Background in Italy.

Caldas, S.J., Bankston, C, (1997). "Effect of School Population Socioeconomic Status on Individual Academic Achievement", The Journal of Educational Research, Cilt No: 90, Sayı 5, s.249- 266.

Efitli, E., Çetin Özden, E. (2015). Stres Düzeyi ve Stresle Başa Çıkma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Inesjournal, Yıl: 2, Sayı: 5, s. 458-476

Eweniyi, G.D., (2007). The Impact of Family Structure on University Students'Academic Performance.

Hopcroft, L. R., (2005). "Parental Status and Differential Investment in Sons and Daughters: Trivers- Wiliard Revisited", Social Forces, Cilt No: 83, Sayı 3, s. 1111- 1136.

Köse, R. M., (2007). "Aile Sosyoekonomik ve Demografik Özellikleri ile Okul ve Özel Dershanenin Liselere Giriş Sınavına Katılan öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerine Etkileri", Eğitim Bilim Toplum Dergisi, Cilt No: 5, Sayı 17, s. 46- 77.

Smits, J., (2007). "Parents' Investments in Children's Education in Morocco, Algeria, Tunisia, Egypt and Syria", NICE Working Paper, Radboud University, Sayı 1.

Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2014). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık

EK-1: Anket Formu

AKADEMİK BAŞARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ ANKETİ

Değerli öğrenciler, yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin başarı durumlarını etkileyen etkenler konusunda araştırma yapmaktayım. Bu araştırma ile aile geçmişi, sosyal etkinlikler, internet kullanımı ve öğrencilerin ders başarıları arasındaki ilişki ortaya konulup bu konuda bilgi edinilecektir. Anketi objektif ve doğru bir şekilde cevaplandırmanız araştırmanın güvenilirliği için çok önemlidir.

Elde edilen veriler sadece bilimsel araştırmada kullanılacaktır. Araştırmada kimlik bilgilerinizle ilgilenilmemektedir. Bu nedenle adınızı yazmanıza gerek yoktur. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

N. İhsan ARIKAN

BTR Öğretmeni

Bölümünüz.....

BÖLÜM 1: SOSYOEKONOMİK DURUM

1. Cinsiyetiniz?

1. Erkek ( ) 2. Kız ( )

2. Yaşınız?.....

3. Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu (Lise) türü nedir?

1. Genel Lise ( ) 2. Anadolu Lisesi ( ) 3. Meslek Lisesi ( )

4. Fen Lisesi ( ) 5. Diğer ( ) .....

4. Üniversiteye giriş sınavına hazırlanırken özel ders veya dersane yardımı aldınız mı?

1. Evet ( ) 2. Hayır ( )

5. Cevabınız "Evet" ise ne kadar süreliğine aldınız ve ne kadar ücret ödediniz? ..... yıl ; .....TL

6. Hangi yılda üniversiteye giriş sınavına girdiniz? => 20...

7. Okuduğunuz bölüme giriş puanınız nedir? => EA.....

8. Akademik başarı ortalamanız nedir? (Şu anki Genel Akademik Not Ortalamanız) => .../ 100

9. Ailenizin ikamet ettiği yerleşim yeri nedir? (2012 yılında büyükşehir olan yerler için de "il" seçiniz)

1. Büyükşehir ( )

2. İl ( )

3. İlçe ( )

4. Köy / Kasaba / Belde ( )

10. Babanızın eğitim durumu nedir?

1. Okur-Yazar Değil ( )	5. Ön Lisans mezunu ( )
2. İlkokul mezunu ( )	6. Lisans mezunu ( )
3. Ortaokul mezunu ( )	7. Yüksek Lisans mezunu ( )
4. Lise mezunu ( )	8. Doktora Mezunu ( )

11. Annenizin eğitim durumu nedir?

1. Okur-Yazar Değil ( )	5. Ön Lisans mezunu ( )
2. İlkokul mezunu ( )	6. Lisans mezunu ( )
3. Ortaokul mezunu ( )	7. Yüksek Lisans mezunu ( )
4. Lise mezunu ( )	8. Doktora Mezunu ( )

12. Ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz?.....

13. Kaç kardeşiniz var?.....

14. Okuyan kardeşiniz var mı?

1. Evet ( )	2. Hayır ( )

15. Babanız çalışıyor mu?

1. Çalışıyor ( )	2. Çalışmıyor ( )	3. Emekli ( )

16. Babanız çalışıyorsa nerede çalışıyor?

1. Özel Kurum ( )	2. Kamu Kuruluşu ( )	3. Serbest ( )

17. Anneniz çalışıyor mu?

1. Çalışıyor ( )	2. Ev Hanımı ( )	3. Emekli ( )

18. Anneniz çalışıyorsa nerede çalışıyor?

1. Özel Kurum ( )	2. Kamu Kuruluşu ( )	3. Serbest ( )

19. Ailenizin aylık ortalama geliri ne kadar?..... TL

20. Masraflarınızı hangi kaynaktan karşılıyorsunuz?

1. Aileden harçlık olarak ( )	2. Burs veya kredi olarak ( )	3. Burs veya krediyle birlikte harçlık olarak ( )
	4. Çalışarak ( )	5. Burs veya krediyle birlikte çalışarak ( )

21. Sizin kendi aylık ortalama geliriniz ne kadar (Öğrenim, ihtiyaç kredisi vb. dahil) ?.....TL

22. Okuduğunuz Üniversite' ye il dışından mı geldiniz?

- 1.Evet( )   2.Hayır( )

23.Üniversite hayatınız boyunca en uzun süre ikamet ettiğiniz yer hangisidir?

- 1.Ailemin yanında( )   2.Yurtta( )   3.Evde( )

24.Üniversiteye giriş sınavında kendi bölümünüzden aldığınız ham puan kaçtı? (EA.....)

25. Üniversiteye giriş sınavında okuldan size eklenen ek puan kaçtı?.....

BÖLÜM 2:İNTERNET KULLANIMI

1.Günde ortalama internette kaç saat/dk. aktif olarak bulunuyorsunuz?.....

2.İnterneti en fazla hangi amaçla kullanıyorsunuz?

- 1.Boş vakitleri değerlendirmek için( )   2.Eğitim amaçlı( )   3.İletişim kurmak için( )
4.Oyun için( )   5.Bilgi edinmek için( )   6.Diğer( )

3.Sosyal paylaşım sitelerinde (Facebook, twitter, youtube vb.) günde ortalama kaç saat/dk. geçiyor?.....

Anket bitmiştir... katılımınızdan dolayı teşekkür ederim!

EK-2: Sosyalleşme Ölçeği (Şahan, 2007)

Sosyalleşme İle İlgili Sorular		1	2	3	4	5
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Olabildiğince kalabalıktan uzak kalmayı tercih ederim.					
2	Toplum içerisinde insanlarla iletişim kurmada seçici davranırım.					
3	İnsanlar toplum içerisinde benimle kolayca diyalog kurabilirler.					
4	Toplumsal olaylarda genellikle topluma liderlik yaparım.					
5	Her türlü sosyal etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.					
6	Toplum içerisinde insanlarla tartışmaktan ziyade insanlara yardım etmeyi tercih ederim.					
7	Toplumsal olaylarda toplumu yönlendirmekte başarılıyım. (Örneğin sönük geçen bir toplantıda yol gösterici rolü)					
8	Yeni tanıştığım insanlarla diyalog kurmaktan çekinirim.					
9	Toplum içerisinde çoğunlukla kendimi yalnız hissedirim.					
10	Toplum içerisinde başkaları ile kolaylıkla iletişim kurarım.					
11	Toplumsal etkinliklere katılan insanlar kendisiyle barışık olur.					
12	Toplumsal etkinliklere katılım ile kişisel beceri ve yeteneklerimi keşfedebilir ve ifade edebilirim.					
13	Toplum içerisinde sevdiğim insanlarla birlikte olduğunda keder ve dertlerimi unuttururum.					
14	Toplumda insanların özgürce davranmalarına izin verilse toplumun daha iyi olacağı kamsındayım.					
15	Toplumsal kurallara uymayan insanları haklı görmem.					
16	Toplumsal değerlere bağlı bir kişiliğe sahip birisiyim. (gelenek, töre, inançlar)					
17	Toplumsal değerlere aykırı davranan bireylerin davranışları beni rahatsız eder.					
18	Toplumsal uzlaşmayı bozan davranış sahiplerine hoşgörülü davranmam.					
19	Aileyle ilgili kararların alınmasında katkıda bulunurum.					
20	Aile büyüklerinin kararlarına her zaman itaat etmekten hoşlanmam.					
21	Ailem benim fikir ve davranışlarıma her zaman hoşgörülü davranır.					
22	Ailenizin değer yargıları ile toplumun değer yargıları arasındaki farklılık beni fazla etkilemez.					
23	Ailem arkadaş çevremi belirlemede etkin rol oynar.					
24	İnsanların benim davranışlarıma yargılamaya ya da yönetmeye çalışmasından rahatsız olurum.					
25	Okul farklı kültürdeki insanların tanışmasını ve böylece toplumsal bütünleşmenin etkin faktörüdür.					
26	Okul bireyin, toplumsal ve kişisel değerlere saygının benimsemesinde önemli rol oynar.					
27	Toplumsal aktivitelere katılmakta yaş, cinsiyet ve inanç vb ayırım yapmaktan hoşlanmam.					
28	Toplum içerisinde başkalarının ihtiyacı olduğu zaman kendime ters düşse de o davranışı yaparım.					
29	Yeni insanlarla tanışıp sosyal aktiviteler yapmaktan hoşlanırım.					
30	Okul farklı insan grupları arasında toplumsal diyalogun ilk adımıdır.					
31	Farklı kültürdeki değer anlayışlarına saygılı davranmayı tercih ederim.					
32	Herkes kültür ve değerlerini özgürce yaşayabilmeli ve ifade edebilmelidir.					
33	Farklı kültür anlayışları toplumsal barışın temel dinamiğidir.					
34	Bizi diğer kültürlerden farklı kılan değer, farklı kültürlerin barış ve uyum içerisinde yaşamasıdır.					